

27 789

2009D23178

Modernisering Successiewetgeving

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld ... mei 2009

Binnen de vaste commissies voor Financiën hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de staatssecretaris van Financiën over leefvormneutraliteit in het belastingstelsel en het voornemen om een uniform partnerbegrip te introduceren in de Algemene wet inzake rijksbelastingen (27 789, nr. 18) enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De vragen en opmerkingen zijn op 14 mei 2009 aan de staatssecretaris van Financiën voorgelegd. Bij brief van ... zijn ze door de staatssecretaris van Financiën beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Blok

De adjunct-griffier van de commissie,
Basten

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de fractie van het CDA hebben met interesse kennisgenomen van het voornemen van de regering om het partnerbegrip te harmoniseren. De verschillende partnerbegrippen wijken nu nog vaak zeer substantieel af van elkaar af. Dit draagt niet bij aan helderheid en geeft zelfs mogelijkheden tot partnerarbitrage.

Het is niet geheel duidelijk op welke wijze de harmonisatie nu plaatsvindt en hoe ver die gaat. Kan de regering daarom een kort overzicht geven van:

- het basispartnerbegrip;
- de wijze waarop het basispartnerbegrip en het partnerbegrip in de fiscaliteit van elkaar verschillen;
- de wijze waarop het basispartnerbegrip en het partnerbegrip in de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen van elkaar verschillen;
- de wijze waarop het basispartnerbegrip en het partnerbegrip in de successiewetgeving van elkaar verschillen.

Ziet de regering nog mogelijkheden tot verdere harmonisatie?

De leden van de fractie van het CDA zijn verder benieuwd hoe twee samenlevende personen zullen worden aangemerkt, die niet voldoen aan het standaard partnerbegrip. Bijvoorbeeld twee ouders die beiden een eigen kind hebben, maar samen geen kinderen hebben. Zullen deze twee personen aanspraak kunnen maken op bijvoorbeeld de alleenstaande ouderkorting en andere heffingskortingen voor alleenstaanden en alleenstaande ouders of niet? Zijn deze twee mensen dus partners van elkaar voor de fiscaliteit en hoe verhoudt zich dit tot de doelstelling van de wet?

Tot slot verzoeken de leden van de fractie van het CDA in de verschillende materiewetten op een rij te zetten of het voordeliger is voor twee mensen om als partner aangemerkt te worden of niet.

Het gaat dan met name om de

- IB2001;
- huurtoeslag
- zorgtoeslag
- kinderopvangtoeslag
- Successiewet

Kan de regering kwantificeren hoe groot het voordeel of nadeel is om als partners aangemerkt te worden?

Op de punten uit de successiewetgeving komen de leden van de fractie van het CDA terug bij behandeling van die wet. Wel zijn zij de regering erkentelijk voor het feit dat mensen die enkel van elkaar gescheiden worden vanwege medische redenen, toch in aanmerking blijven komen voor de partnervrijstelling.

Wel vragen deze leden aan de regering of dit geldt voor zowel de situatie waarin mensen getrouwd blijven als de situatie waarin mensen besluiten te scheiden van tafel en bed, omdat zij dan recht krijgen op twee keer de alleenstaanden AOW.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de PvdA hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris d.d. 15 april 2009 betreffende het partnerbegrip in de fiscaliteit. Zij hebben enkele vragen.

Kan worden aangegeven wat de financiële gevolgen zullen zijn voor burgers van de voorgenomen wijzigingen in het fiscale partnerbegrip?
Kan worden aangegeven wat de budgettaire gevolgen zijn van de voorgenomen wijzigingen in het partnerbegrip?
Leiden de voorgenomen wijzigingen tot administratieve lastenverlichting?
Zo ja, is deze te kwantificeren?

De leden van de PvdA-fractie vragen tenslotte een overzicht van de regelingen binnen de inkomstenbelasting waar de voorgenomen wijzigingen leiden tot een verandering ten opzichte van de huidige keuzevrijheid bij ongehuwd samenwonenden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de fractie van de SP hebben met interesse kennisgenomen van de brief over het partnerbegrip. Wel hebben zij hierbij nog wat vragen.

Wanneer het partnerbegrip wordt geharmoniseerd, levert dit dan ook budgettaire effecten op? Zo ja, kunnen deze worden gespecificeerd?
Kunnen objectief controleerbare criteria naast het kind worden genoemd die bepalend worden voor het partnerbegrip?

De verzorgingsgedachte wordt als argument gebruikt voor de hoge vrijstelling voor de partners. Maar het komt toch ook voor dat het kind de verzorging voor zijn ouder opneemt en zij een gemeenschappelijke huishouding vormen? Kan in het kader van die gedachte ook nader ingegaan worden op de keuze dat het partnerschap tussen ouders en kinderen niet langer mogelijk is? Waarom zou men niet als partner gezien worden als men wel elkaar verzorgt, langdurig samen woont, maar niet geregistreerd partner of getrouwd is? Kunnen er nog andere voorbeelden worden gegeven waar het partnerschap voor- of nadelig voor is?

Betekent het vervallen van de keuzevrijheid voor ongehuwd samenwonenden in de Wet inkomstenbelasting 2001 dat deze personen geen mogelijkheid meer hebben de ideale verdeling te zoeken dat fiscaal het meeste oplevert? Hoe staat dit in verhouding met gehuwd samenwonenden en het gelijkheidsbeginsel?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De brief is naar het oordeel van de leden van de fractie van de VVD nog niet in alle opzichten duidelijk. Deze leden zouden het op prijs stellen om in een vergelijkend schematisch overzicht de huidige situatie en de door de staatssecretaris geschetste wenselijke toekomstige situatie verduidelijkt te krijgen.

In de brief wordt een voorkeur uitgesproken voor «objectief controleerbare criteria», met als voorbeeld de geboorte van een kind. De leden van de fractie van de VVD vernemen graag aan welke andere «objectieve criteria» precies wordt gedacht. Vooralsnog plaatsten de leden van fractie van de VVD kanttekeningen bij dit voornemen van de regering.

Met betrekking tot het partnerbegrip in de Successiewet 1956 zal de VVD-fractie haar opvattingen geven bij de behandeling van het in procedure zijnde wetsvoorstel.

Wel zou zij nu al graag een nadere omschrijving krijgen van het begrip «dwingende medische redenen». Valt daar bijvoorbeeld ook onder opname in een verpleeg- of verzorgingstehuis van één van de partners?

In het kader van de leefvormneutraliteit zouden de leden van de fractie van de VVD graag een nadere toelichting krijgen waarom gehuwd in de Wet inkomstenbelasting 2001 verplicht als partner worden aangemerkt.

Is de regering voornemens om in dit opzicht met voorstellen te komen? De leden van de fractie van de VVD zijn nog niet overtuigd van de wenselijkheid om de keuzevrijheid voor ongehuwd samenwonenden in de Wet inkomstenbelasting 2001 te laten vervallen. Kan in dit opzicht een meer inhoudelijke motivering worden gegeven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de D66

De leden van de fractie van D66 hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris. De leden zijn echter teleurgesteld in het feit dat er maar zo summier wordt ingegaan op de leefvormneutraliteit van het belastingstelsel.

Partnerbegrip algemeen: toekomst

De leden van de fractie van D66 hebben met interesse kennis genomen van het voornemen om het partnerbegrip te moderniseren.

De regering is voornemens om de keuze voor een partnerschap te laten vervallen, wanneer er objectieve criteria worden ingevoerd. Kan de regering nader ingaan op de criteria die zij voornemens is hierbij te hanteren?

Partnerbegrip in de successiewet 1956

In de brief wordt gesteld dat de verzorgingsgedachte een onmisbaar element is in het partnerbegrip dat wordt gehanteerd in de successiewet. Kan worden aangegeven waar deze zorgplicht uit bestaat en hoe deze is gedefinieerd? Op basis van welke veronderstellingen kan deze zorgplicht niet van toepassing zijn op mensen die langdurig samen in een huis wonen, op ouders en kinderen en of mensen met een latrelatie?

Leefvormneutraal

De leden van de fractie begrijpen uit de brief dat de leefvormneutraal wordt gedefinieerd als een gelijke behandeling van mensen die eenzelfde leefvorm hebben. Is dit juist?

De leden van de fractie van D66 bedoelen met het begrip leefvormneutraal dat niet een leefvorm wordt bevoordeeld of benadeeld ten opzichte van een andere leefvorm. Een alleenstaanden dient ten opzichte van een gezin evenredig te worden belast.

De staatssecretaris heeft tijdens de behandeling van het Belastingplan toegezegd te onderzoeken hoe ons belastingstelsel stapsgewijs meer leefvormneutraal te maken. Hier maakt bijvoorbeeld onderdeel van uit hoe we met het verzamelinkomen om dienen te gaan. De staatssecretaris zou de mogelijkheden verkennen. De analyse die wordt gemaakt in de brief schiet wat betreft de leden van de fractie van D66 tekort.

Er wordt niet ingegaan op bijvoorbeeld het verzamelinkomen. Ook zijn in het algemeen overleg over de modernisering van het successierecht vragen aan de orde gekomen over de afdrachten van de AWBZ en de hoogte van de AOW. Andere onderwerpen die in dit licht aandacht verdienen zijn bijvoorbeeld de inkomensgrenzen voor de huurtoeslag, de hoogte van de zorgtoeslag en het fictieve inkomen dat wordt gehanteerd voor alleenstaanden.

De leden van de fractie van D66 verzoeken de staatssecretaris om op deze onderwerpen en de leefvormneutraliteit van het belastingstelsel uitgebreider in te gaan, dan hij in zijn brief heeft gedaan.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SGP

De leden van de fractie van de SGP hebben kennisgenomen van de brief van de regering waarin wordt ingegaan op de plannen om te komen tot een meer uniform partnerbegrip. Deze leden hebben vanuit principieel gezichtspunt bedenkingen bij het gelijkschakelen van alle vormen van partnerschap. Tegelijkertijd erkennen deze leden dat, nu er in de wet verschillende partnerbegrippen zijn opgenomen, er behoefte kan bestaan om deze begrippen te uniformeren. Zij begrijpen daarom de voorkeur naar objectief te hanteren en te controleren criteria. De leden van de fractie van de SGP vragen de regering nader in te gaan op de argumentatie achter het voornemen om de in de Wet IB 2001 opgenomen mogelijkheid voor ongehuwd samenwonenden om te kiezen voor partnerschap, te laten vervallen.

De leden van de fractie van de SGP zijn het met de regering eens dat de verzorgingsgedachte een belangrijk element is in het partnerbegrip. Daaraan is inderdaad een wederzijdse zorgplicht verbonden. De leden van de fractie van de SGP vragen nog wel wat de argumentatie van de regering is achter het voornemen om voor twee personen die niet in rechte lijn aan elkaar verwant zijn een verplichting in te voeren om bij de notaris een wederzijdse zorgplicht te laten vastleggen, alvorens zij gebruik kunnen maken van de regelgeving betreffende het basispartnerbegrip.

II. Reactie van de staatssecretaris van Financiën